

TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUS SUUNNITELMA

Suomen Cheerleadingliitto ry

Sisällys

Johdanto.....	3
1. Normikriittisyys Suomen Cheerleadingliiton yhdenvertaisuuden pohjana	4
2. Sukupuolten välinen tasa-arvo.....	5
2.1 Liiton linjaus.....	5
3. Taloudellinen tasa-arvo	6
3.1. Liiton linjaus.....	7
4. Ikäryhmien välinen tasa-arvo.....	9
4.1. Liiton linjaus.....	9
5. Erityisryhmien tasa-arvo.....	10
5.1. Liiton linjaus.....	10
6. Monikulttuurisuuden edistäminen.....	11
6.1. Liiton linjaus.....	12
7. Seksuaalivähemmistöjen tasa-arvo	13
7.1. Liiton linjaus.....	13
8. Syrjintä.....	14
8.1. Syrjintään puuttuminen.....	14
8.2. Syrjintä ja häirintä tilanteiden ratkaiseminen	14
9. Toimeenpano ja tiedottaminen	17
10. Seuranta	17
11. Suunnitelman päivittäminen ja uusien tavoitteiden asettaminen	17

Johdanto

Yhdenvertaisuus on yksi Suomen Cheerleadingliiton kolmesta perusarvosta. Yhdenvertainen ajattelutapa ohjaa koko liiton toimintaa kaikilla toiminta-alueilla. Vuonna 2015 liittohallitus päätti luoda erillisen yhdenvertaisuussuunnitelman tukemaan liiton perusarvon toteutumista. Suunnitelman pohja luotiin kaksipuolaisesti. Liiton toimijoille tehtiin syksyllä 2015 yhdenvertaisuuskysely, jossa kartoitettiin yhdenvertaisuus asioiden toteutumista liiton toiminnassa tällä hetkellä. Lokakuussa 2015 yhdenvertaisuussuunnitelman suuntaviivat esiteltiin syysliittokokouksessa jäsenistölle, jolla oli mahdollisuus antaa oma mielipiteensä suunnitelman suuntaviivoihin. Tämä suunnitelma on rakennettu näistä kahdesta kartoituksesta nousseiden asioiden pohjalta.

Yhdenvertaisuuskyselyn vastaukset piirsivät kuvan liitosta, jossa yhdenvertaisuuteen liittyvät kysymykset ovat hyvällä tolalla. Tästä huolimatta, kyselystä nousi esiin kaksi asiaa, joihin liitossa on tärkeää panostaa: sukupuolten välinen yhdenvertaisuus ja kirjalliset ohjeet syrjintä ja/tai häirintätapausten ratkomisen tueksi. Kyseiset asiat on huomioitu yhdenvertaisuussuunnitelmassa.

Yhdenvertaisuussuunnitelmassa on erikseen nostettu esiin toimenpiteet sukupuolten, taloudellisen tasa-arvon, eri ikäryhmien, erityisryhmien ja seksuaalivähemmistöjen yhdenvertaisuuden edistämiseksi sekä monikulttuurisuuden tukemiseksi. Vaikka edellä mainittujen asioiden edistäminen on erikseen nostettu esiin, suunnitelman kautta halutaan alleviivata yhdenvertaisuuden toteutumista aivan kaikessa liiton ja sen jäsenseurojen toiminnassa.

Yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on auttaa Suomen Cheerleadingliittoa ja sen jäsenseuroja tunnistamaan syrjintä, arvioimaan olemassa olevia toimintoja ja käytäntöjä sekä edesauttaa yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden toteuttamista ja osallisuuden lisäämistä. Yhdenvertaisuus suunnittelusta ja sen toteutumisen seurannasta vastaa liitossa toiminnanjohtaja seuravaliokunnan avustuksella.

Suomen Cheerleadingliiton liittohallitus hyväksyi yhdenvertaisuussuunnitelman kokouksessaan 18.12.2015.

1. Normikriittisyys Suomen Cheerleadingliiton yhdenvertaisuuden pohjana

Normeilla tarkoitetaan mitä tahansa yksilöä määrittävää ja yhteisöä luovaa sääntöä. Yleensä normit perustuvat oletuksiin siitä minkälaisia ihmiset ovat ja minkälaisia heidän tulisi olla. Normit voivat olla syrjiviä: tiedostamattomia oletuksia ja stereotyyppioita, jotka vaikuttavat henkilöiden tapaan ymmärtää ympäröivää todellisuutta ja muita ihmisiä. Syrjinnän ja kiusaamisen taustalla onkin usein ulkopuolistavat normit, joiden vahvistaminen tuottaa uutta syrjintää.

Normikriittisyys on asenne ja toimintamalli syrjintää vastaan. Normikriittisyydellä tarkoitetaan yhteiskunnassa vallalla olevien normien kriittistä tarkastelua, syrjivien rakenteiden tunnistamista ja pyrkimystä niiden muuttamiseen. Tätä toimintamallia toteutetaan myös Suomen Cheerleadingliiton (SCL) yhdenvertaisuuteen pyrkivän toimintamallin pohjana. Liitossa halutaan välttää suvaitsevaisuus-termin käyttöä, koska termi eikä sen sisältö, kyseenalaista syrjinnän taustalla olevia normeja. SCL:ssa painopiste on etenkin syrjivien rakenteiden tunnistamisessa liiton toiminnassa ja pyrkimyksessä muuttaa niitä. Samaa toimintamallia kannustetaan käytettävän myös SCL:n jäsenseurojen yhdenvertaisuussuunnittelussa.

Liiton toiminnassa ja seuratoiminnassa tavoitteena on inklusiivisuus eli kaikkien mukaan ottaminen ja huomioiminen. Harrastajan, seuratoimijan ja liittotoimijan on tärkeää tulla kuulluksi, eikä tuntee itseään vähätellyksi. Kuulluksi tuleminen lähtee siitä, että harrastajat, seuratoimijat ja liittotoimijat eivät tee oletuksia toinen toisistaan: kukaan ei voi tietää toisen kokemusta, ajatuksia, elämäntilannetta eikä itsemääriteltyä identiteettiä toisen puolesta.

Konkreettiset toimenpiteet

- Jäsenseurat nimeävät keskuudestaan henkilön vuoden 2016 alussa, jolle liitto lähettää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioihin liittyvää postia ja materiaalia.
- Suomen Cheerleadingliiton toimintasuunnitelmiin ja toimintakertomuksiin kirjataan oma osuus tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioista.
- Yhdenvertaisuus asioita pidetään esillä vuosittain liiton kaikilla eri toiminta-alueilla.
- Jäsenseuroja kannustetaan yhdenvertaisuussuunnitelman tekemiseen tarjoamalla seuroille valmis pohjamateriaali.

2. Sukupuolten välinen tasa-arvo

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta säädetään perustuslaissa, tasa-arvolaissa ja liikuntalaissa. Tasa-arvoa lisäävien lakien tarkoituksena on yleisesti estää sukupuoleen perustuva syrjintä, edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa ja usein parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä.

Cheerleading on tyttö- ja naisvaltainen laji. Vuonna 2015 julkaistun seurakyselyn mukaan 1,9 % harrastajista on poika/miespuoleisia. Samantyyppinen jakauma pätee myös jäsenseurojen hallintoon. 1,8 % jäsenseurojen/jaostojen puheenjohtajista oli miehiä vuonna 2015. Miesten määrästä jäsenseurojen hallituksessa ei ole tarkkaa tietoa, mutta tiedossa on, että miesten osallisuusprosentti hallitustyöskentelyyn on korkeampi verrattuna miespuheenjohtajien määrään.

2.1 Liiton linjaus

Sukupuolisen tasa-arvon toteutumisesta Suomen Cheerleadingliitossa on linjattu kolmessa eri ryhmässä: liiton ja seurojen hallinnossa, palkallisten ja vapaaehtoisten työntekijöiden parissa sekä urheilijoiden keskuudessa.

Liiton ja seurojen hallinnossa lähtökohtana pidetään sitä, että miehiä ja naisia on hallinnossa vähintään samassa suhteessa kuin harrastajissa. Liiton, seuran tai jaoston päättävissä elimissä tulee pyrkiä siihen, että miehiä ja naisia on tasa-arvolain vaatimassa ja Opetus- ja kulttuuriministeriön asettamassa tavoitesuhteessa: naisia että miehiä vähintään 40 prosenttia.

Liiton ja seurojen työntekijänä tulee edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti tasa-arvolain mukaisesti. Tämä tarkoittaa mm., että

- avattavat toimet tulee olla sellaisia, että tehtäviin hakeutuisi sekä naisia että miehiä
- naisilla ja miehillä on tasavertaiset mahdollisuudet sijoittua erilaisiin tehtäviin ja edetä urallaan
- naisilla ja miehillä on samanarvoiset työehdot, erityisesti palkkauksessa
- helpotetaan naisten ja miesten osalta työelämän ja perhe-elämän yhteensovittamista tarvittavilla työjärjestelyillä

Muuan muassa edellä mainittujen toimien avulla ennakolta ehkäistään työnantajan sukupuoleen perustuva syrjintä. Samoja peruseriaatteita tulee noudattaa myös seurojen vapaaehtoistoimijoiden parissa.

Harrastuksen tasolla tulee varmistaa, että kaikilla ikä- ja taitotasoilla tyttöjen/naisten joukkueita ja sekajoukkueita kohdellaan samanarvoisesti esimerkiksi harjoitusvuoroja jaettaessa. Tyttöillä/naisilla ja pojilla/miehillä tulee olla yhtäläiset mahdollisuudet edetä harrastuksena parissa ikä- ja/tai taitoryhmistä toiseen. Harrastajien ja urheilijoiden rooleja joukkueessa tulee peilata muiden ominaisuuksien kuin sukupuolinormatiivisuuden kautta. Tällä haetaan rohkeasti irti ottoja ajattelusta, jossa tytöillä/naisilla tai pojilla/miehillä on joukkueessa ennalta ajateltu rooli, joka perustuu puhtaasti harrastajan tai urheilijan sukupuoleen.

Konkreettiset toimenpiteet

- Liiton jäsenseuroja ja jaostoja kannustetaan huomioimaan jatkossa sukupuolijakauma päätöksenteossa ja tekemään henkilövalinnat asetetun (60/40) sukupuolijakautuman mukaisesti tai vastaavasti suhteessa tyttö / poika – tai nainen / mies-harrastajamääriin.
- Liitto tuottaa yhdenvertaisuusmanuaalin, joka sisältää hyviä käytänteitä sukupuolten välisen yhdenvertaisuuden edistämiseksi niin seuratoimijoiden kuin harrastajienkin parissa.
- Liitto tutkii vuosien 2016–2017 sukupuolien välisen tasa-arvon toteutumista lajiliiton toiminnan alla olevilla toimialoilla ja kehittää toimenpiteet seuraavalle alkavalle strategiakaudelle sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseksi näillä osa-alueilla:
  - koulutustoiminta
  - leiritoiminta
  - seuratoiminta
  - huippu-urheilu
- Liitto kehittää vuoden 2016 aikana kilpailutoimintaa niin, että vuosien 2017–2018 aikana sekajoukkueille on entistä enemmän tarjolla mahdollisuuksia osallistua kilpailutoimintaan eri tasoilla ja eri ikäryhmissä.

3. Taloudellinen tasa-arvo

Opetus- ja kulttuuriministeriö on julkaissut vuonna 2014 raportin nimellä ”Drop-out vai Throw-out? Tutkimus lasten ja nuorten liikuntaharrastuksen kustannuksista”. Raportista käy ilmi, että liikunnan harrastaminen seuroissa on kallistunut, niin harrasteliikunnan kuin kilpaurheilun osalta. Kilpaurheilussa lajeissa, joiden harjoitusintensiteetti on kasvanut selkeästi, kustannusten nousu on ollut jopa kaksin- tai kolminkertainen.

Cheerleading on ollut ja on edelleen suhteellisen edullinen laji harrastaa. Harrastamisen kustannusten nousu on näkynyt kuitenkin myös cheerleadingin parissa. Tähän on vaikuttanut sekä lajin sisäiset, että ulkoiset tekijät. Lajin sisäisistä tekijöistä mm. lisenssivakuutusmaksujen nousu ja lajin voimakas harrastajamäärän kasvu, ovat vaikuttaneet harrastajien kustannusten nousuun. Lisäksi huippu-urheilijoille lajin MM-kilpailuiden järjestäminen vuosittain Orlandossa, Floridassa on merkittävä kustannus.

Lajin voimakas kasvu jäsenseuroissa on vaikuttanut myös ulkoisiin tekijöihin. Kaupunkien ja kuntien tarjoamat liikuntaolosuhteet eivät välttämättä pysty tarjoamaan enää tarvittavan suurta kapasiteettia alati kasvaville seuroille ja näin ollen lajin seurat ovat joutuneet miettimään vaihtoehtoisia tapoja hankkia tarpeellisia harjoitusolosuhteita.

3.1. Liiton linjaus

Taloudellisen tasa-arvon toteutumisesta on linjattu kahdessa kohderyhmässä: jäsenseuroissa ja liittotoiminnassa.

Lajiseuroja ja – jaostoja kannustetaan pitämään huolta siitä, ettei harrastuksen hinta muodostu esteeksi lajin harrastamiselle ja ettei perheiden erilainen varallisuustilanne vaikuta lasten ja nuorten harrastamiseen. Kannustettavia toimenpiteitä ovat mm. toteuttaa toimintaa lähellä perheitä ja asukkaita sekä kehittämällä avustusjärjestelmä maksuvaikeuksissa oleville perheille. Kunnan sosiaalitoimen kanssa on hyvä tehdä yhteistyötä lainsäädännönkin näkökulmasta (Laki Toimeentulotuesta).

Vaikka seuratoiminta lajin seurojen ja jaostojen keskuudessa kasvaa ja kehittyy voimakkaasti, on erittäin tärkeää muistaa, että seuratoiminnan juuret ovat kansalaistoiminnassa ja että seura on ry, ei oy. Talkootyön tulee edelleenkin olla seuratoiminnan varainhankinnassa keskeinen toiminnan muoto. Talkootyön korvaaminen suorilla maksuilla tarkoittaa sitä, että jotain arvokasta jää seuratoiminnasta pois. Seuroja kannustetaan tekemään talkootyöhön osallistumisesta iloinen yhteisen toiminnan vapaaehtoinen varainhankintamuoto, jolla on sosiaalistava ja kasvattava tehtävänsä.

Liittotoiminnassa taloudellista tasa-arvoa katsotaan kahdesta näkökulmasta: harrastajien ja jäsenseurojen. Lajin harrastaminen pyritään pitämään edullisena jäsenmäärä perusteisen jäsenmaksun avulla, pitämällä kilpailuiden osallistumismaksut kohtuullisena sekä subventoimalla lapsi- ja nuorisoharrastajille suunnattua leiritoimintaa. Liitto on kehittänyt myös oman harrasteliikuntakonseptin nimeltään Active Cheer, joka on voimakkaasti osallistujille tuettua toimintaa.

Taloudellista tasa-arvoa jäsenseurojen välillä toteutetaan monilla eri toimenpiteillä. Active Cheer – harrastetoimintakonsepti tulee jatkossakin olla jäsenseuroille subventoitua toimintaa. Ohjaajakoulutusten perusmoduulit pidetään kohtuuhintaisena, jotta kaikilla jäsenseuroilla on yhtäläinen mahdollisuus kouluttaa ohjaajia ja valmentajia seuran koosta riippumatta. Jäsenseuroilla on myös mahdollisuus tehdä erilaisia maksuaikasopimuksia liiton kanssa vaikean taloustilanteen kohdatessa. Liiton tarjoama seurakehittämistoiminta säilytetään myös jatkossa voimakkaasti taloudellisesti tuettuna toimintana. Kilpailutoiminnassa jäsenseurojen kanssa yhteistyössä järjestettäviä kilpailuita pyritään viemään eri puolelle Suomea tilanteen niin salliessa, jotta kilpailutoimintaan osallistumisen taloudellinen tasa-arvoisuus kasvaisi jäsenseurojen välillä. Jotta taloudellinen tasa-arvo toteutuisi myös huippu-urheilijoiden parissa, liitto tukee arvokilpailuihin lähettämiään joukkueita erilaisin toimin.

Konkreettiset toimenpiteet

- Liiton seuroille vuonna 2017 julkaistavaan yhdenvertaisuusmanuaaliin sisällytetään osio käytännön ohjeista taloudellisen tasa-arvon toteuttamiseen jäsenseuroissa sisältäen mm.
  - miten seura voi vaikuttaa yhdessä kunnan muiden seurojen kanssa siihen, että kunnan omistamien liikuntatilojen käytöstä ei lasten ja nuorten osalta perittäisi sali- ja käyttömaksuja
  - miten seura luo talkootyöhön selkeät toimintaperiaatteet
- Liitto jatkaa voimassaolevan strategiakauden 2013–2018 aikana Active Cheer – harrasteliikuntakonseptin voimakasta taloudellista tukemista.
- Liitto mahdollistaa jatkossakin jäsenseuroille ja yksittäisille harrastajille erilaisten maksujärjestelyiden sopimisesta tarvittaessa.
- Liitto solmii vuosien 2016–2018 erilaisia yhteistyökumppanuuksia, jotka hyödyttävät kansainvälisiin arvokilpailuihin osallistuvia urheilijoita ja joukkueita.
- Liittoon perustetaan vuoden 2016 alussa työryhmä, joka pohtii lajin turvallista harrastamista ja siihen vaikuttavia rakenteita liittotoiminnassa. Yksi työryhmän tehtävistä on tuoda ehdotus siitä miten lisenssien vakuutusmaksut saataisiin pidettyä kurissa turvallisuuteen panostaen. Työryhmä jättää raporttinsa liittohallitukselle kevään 2016 loppuun mennessä.
- Liiton talous suunnitellaan strategiakauden 2013–2018 aikana niin, että seuratoiminnan kehittäminen jatkuu voimakkaasti tuettuna toimintana.
- Toiminnanjohtaja toimii aktiivisena liikuntapoliittisena vaikuttajana ja lajin edullisen harrastamisen puolestapuhujana.

4. Ikäryhmien välinen tasa-arvo

Sosiaali- ja terveysministeriö on julkaissut vuonna 2013 valtakunnalliset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020. Yksi linjauksista on liikunnan lisääminen elämäntilanteissa. Liikuntaseuroissa harrastajat ovat pääsääntöisesti lapsia ja nuoria. Kansallisen liikuntatutkimuksen (2010) mukaan aikuisväestön selvä enemmistö toteuttaa liikuntaharrastuksensa pääosin omatoimisesti. Saman tutkimuksen mukaan, aikuisista 19 % harrastaa liikuntaseuroissa tai muissa liikuntajärjestöissä.

Cheerleading on verrattain nuori laji. Laji rantautui Suomeen 1980-luvun alussa ja ensimmäiset aktiiviset cheerleadingseurat tai –jaostot aloittivat toimintansa 1980-luvun puolessa välissä. Nuori laji on vetänyt puoleensa nuoria seuratoimijoita ja nuoria harrastajia. Lajiliiton vuonna 2015 tekemän seurakyselyn mukaan lajin harrastajat jakautuivat prosentuaalisesti seuraaviin ikäryhmiin:

<i>Ikäryhmä</i>	<i>harrastajamäärä prosentteina</i>
<i>alle 4-vuotiaat</i>	0,5 %
<i>4-8-vuotiaat</i>	8,4 %
<i>9-12-vuotiaat</i>	32,8 %
<i>13-15-vuotiaat</i>	34,9 %
<i>16-19-vuotiaat</i>	16,2 %
<i>20-34-vuotiaat</i>	6,1 %
<i>yli 35-vuotiaat</i>	1 %

Seurakyselyn tulosten mukaan cheerleadingin harrastaminen ei jakaudu tasaisesti elämäntilanteen eri vaiheille. Valtaosa lajin harrastajista on 9-15-vuotiaita. Vaikka 4-8-vuotiaiden mikrojen ryhmiä ja yli 20-vuotiaiden aikuisten ryhmiä on alkanut viime vuosien aikana ilmetä jäsenseuroissa, näiden ryhmien määrä on vielä verrattain pienehkö.

Seurakyselyssä 2015 ei tutkittu seuratoimijoiden ikäjakaumaa. On kuitenkin yleisesti tiedossa, että myös seuratoimijat cheerleadingseuroissa ja – jaostoissa ovat verrattain nuoria. Ei ole harvinaista, että seurassa toimiva nuori toimii monessa eri roolissa: valmentajana, seura-aktiivina ja seuran hallituksessa. Harrastajien vanhempia on alkanut ilmestyä seurojen hallitukseen enenevässä määrin. Ikääntyneiden ihmisten puute seurahallinnossa on tällä hetkellä ilmeinen.

4.1. Liiton linjaus

Ikäryhmien välistä tasa-arvoa edistetään kahden valitun painopisteen avulla. Strategiakauden 2013–2018 laajennetaan nykyistä harrastajien ikäjakaumaa kohdentamalla tukitoimia alle 8-vuotiaiden lasten ryhmien ja aikuisväestön ryhmien perustamiselle. Tukitoimet tullaan toteuttamaan Active Cheer –harrasteliikunta konseptin avulla.

Toisena painopisteenä on laajalla ikäskaalalla käsitettynä aikuisväestön mukaan saanti järjestötoimintaan niin jäsenseuroissa kuin liittotasollakin. Vaikka aikuisväestön parissa on niukahkosti lajiosaamista, kyseisen ikäpolven osaaminen ja elämäntuoma kokemus tuovat rikkautta yleiseen järjestötoimintaan. Samalla tuetaan lasten ja aikuisväestön suhteiden vahvistumista.

Konkreettiset toimenpiteet

- Liiton tasolla nuorten edunvalvonnasta vastaa nuorisovaliokunta, jonka vuonna 2015 alkanutta toimintaa vahvistetaan vuosien 2016–2018 aikana.
- Liitto tuottaa yhdenvertaisuusmanuaalin, jossa on hyviä käytänteitä pienten lasten ja aikuisten ryhmien perustamiselle sekä ikäihmisten mukaan ottamiselle seuratoimintaan.
- Liitto julkaisee voimassa olevan strategiakauden aikana Active Cheer –konseptin puitteissa tukimateriaalit aikuisten (yli 20-vuotiaiden) ryhmien perustamiselle. Samassa tukimateriaalissa huomioidaan ikäihmisten harrastamiseen liittyvät lainalaisuudet.
- Liitto aloittaa vuoden 2018 loppuun mennessä Active Cheer –harrasteliikunta koulutukset aikuisryhmien vetäjille.
- Liitto lisää vuoden 2018 loppuun mennessä aikuisryhmien mahdollisuutta osallistua niin leiri- kuin kilpailutoimintaan.

5. Erityisryhmien tasa-arvo

Valtion liikuntaneuvoston erityisliikunnan jaosto määrittelee erityisliikunnan seuraavasti: *”Erityisliikunta on tarkoitettu henkilöille, joiden on vaikea osallistua yleisesti tarjolla olevaan liikuntaan vamman, sairauden, muun toimintakyvyn heikentymisen tai sosiaalisen tilanteensa vuoksi.”* On arvioitu, että yli miljoona suomalaista kuuluu liikunnan erityisryhmiin korkean iän, vamman tai sairauden vuoksi.

Suomen Cheerleadingliiton jäsen seurat ovat parin viime vuosien aikana alkaneet perustaa erityisryhmiä seuraansa omien resurssiensa mukaan. Tällä hetkellä tietyvästi alle viisi jäsen seuraa tarjoaa lajitoimintaa erityisryhmille. Kiinnostus toimintaa kohti on selkeästi kasvanut ja liitto onkin vastaanottanut kyselyitä erityisryhmien liikuntaa koskien.

Lajin isäntämaassa, Yhdysvalloissa, luotiin vuonna 2008 ensimmäinen inklusiivinen high-school cheerleading joukkue, jossa oli mukana erityisryhmiin kuuluvia oppilaita. Innostus vastaaviin joukkueisiin levisi maanlaajuisesti, jolloin perustettiin yhdistys nimeltä ”The Sparkle Effect” auttamaan cheerleading erityisryhmien perustamisessa.

5.1. Liiton linjaus

Suomen Cheerleadingliitossa erityisryhmien osallisuudesta on linjattu kahdessa eri kohderyhmässä: lajin erityisryhmien toiminnassa sekä liitto ja seurat erityisryhmien työllistäjänä. Lisäksi yleisesti liiton toiminnassa kaikki liiton tapahtumat toteutetaan esteettömyys näkökulmat huomioiden.

Vuoden 2016 toimintasuunnitelman yhdeksi tavoitteeksi on kirjattu ”The Sparkle Effect”- yhdistyksen toimintaan tutustuminen paikan päällä Yhdysvalloissa. Tarkoituksena on tuoda matkalta hyviä kansainvälisiä käytäntöjä Suomeen. Voimassaolevan strategiakauden aikana (2013–2018) liitto aloittaa jäsenseuroille suunnatun erityisryhmien ohjaajien koulutuksen. Koulutuksen suunnittelussa

käytetään Yhdysvalloista ammennettuja toimintamalleja sekä tehdään yhteistyötä Suomen Vammaisurheilu ja – liikunta Vau ry:n kanssa.

Yhdenvertaisuuslaki velvoittaa työnantajia edistämään yhdenvertaisuutta työpaikalla. Samainen laki edellyttää, että työnantajan on tehtävä asianmukaiset ja kulloisessakin tilanteessa tarvittavat kohtuulliset mukautukset vammaisten ihmisten yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi. Liitto pyrkii mahdollistamaan erityistarpeita omaavien henkilöiden palkkaamisen tarjoamalla mahdollistavat olosuhteet ja puitteet. Lisäksi liitto kannustaa omalla esimerkillään myös jäsenseuroja toimimaan vastaavalla tavalla.

Konkreettiset toimenpiteet

- Liitto hakee vuonna 2016 VAU ry:ltä Aho-apurahaa Yhdysvalloissa toimivan The Sparkle Effect –yhdistyksen toimintaan tutustumiseksi ja sieltä hyvin käytänteiden tuomiseksi Suomeen.
- Liitto tukee seuroja erityisryhmien perustamisessa vuodesta 2017 lähtien seuraavin toimenpitein:
  - yhdenvertaisuusmanuaaliin liitetään osuus erityisryhmien liikunnasta
  - järjestetään erityisryhmien ohjaajakoulutuksia
  - liiton verkkosivuilla tiedotetaan erityisryhmien toiminnasta
- Liiton toimiston sijainti pidetään sellaisena, että olosuhteet mahdollistavat erityistarpeita omaavan henkilön palkkaamisen
- Kaikki liiton tapahtumat (koulutukset, kilpailut, kokoukset ja leirit) järjestetään paikoissa joihin on esteetön kulku.

6. Monikulttuurisuuden edistäminen

Liikuntaseurat ja muut liikuntaa järjestävät organisaatiot toimivat moninaisessa yhteiskunnassa. Pohjoismaihin on viimevuosikymmenten aikana saapunut paljon maahanmuuttajia ja syksyllä 2015 huomattava määrä turvapaikanhakijoita eri puolilta maailmaa lähtöisin hyvin erilaisista taustoista ja kulttuureista.

Liikunnalla on tärkeä rooli maahanmuuttajien kotouttamisessa ja integroinnissa osaksi suomalaista yhteiskuntaa. Liikuntaa järjestävien organisaatioiden on tärkeätä varmistaa, että muista kuin suomalaisista taustoista tulevilla henkilöillä on yhdenvertainen mahdollisuus harrastaa ja toimia liikuntaa järjestävässä organisaatiossa. Yleensä tämä tarkoittaa erilaisen kulttuuritausta huomioon ottamista. Seuraa ei kuitenkaan tule muuttaa maahanmuuttajille sopivaksi, vaan on tärkeää, että kaikille toimijoille ja osallistujille on selvää mikä seuratoiminnassa on tärkeintä ja, että maahanmuuttajiin suhtaudutaan kuten muihinkin harrastajiin, jokaisen omaa vakautta kunnioittaen.

6.1. Liiton linjaus

Suomen Cheerleadingliitossa on linjattu monikulttuurisuuden edistämisestä liiton koulutustoiminnassa ja viestinnässä. Lisäksi liitto pyrkii mahdollisuuksien mukaan tukemaan eri taustoista tulevien henkilöiden työllistymistä liitossa ja samalla esimerkillään kannustaa omia jäsenseuroja vastaavaan toimintaan.

Voimassaolevan strategiakauden 2013–2018 loppuun mennessä liitto tuottaa yhteistyössä Suomen monikulttuurisen liikuntaliiton, Fimu ry:n kanssa liiton extranettiin jäsenseurojen saataville koulutusmateriaalin monikulttuurisuuden tukemisesta jäsenseuroissa. Viestinnän osalta vuoden 2015 toimintasuunnitelmaan kirjattu monikulttuurisuuden edistämiseen liittyvän videon tuottaminen ja levittäminen toteutetaan vuoden 2016 aikana. Lisäksi SCL:n verkkosivujen käytetyimmät osiot ja Active Cheer –harrasteliikuntakonseptin verkkosivusto käännetään englanniksi vuosien 2016-2017 aikana.

Konkreettiset toimenpiteet

- Vuonna 2016 liitto järjestää jäsenseuroilleen videokilpailun monikulttuurisuutta ja yhdenvertaisuutta korostavan videon kuvaamiseksi.
- Vuonna 2017 julkaistavaan yhdenvertaisuusmanuaaliin liitetään osio monikulttuurisuuden edistämisestä jäsenseuroissa.
- Liitto tuottaa yhteistyössä Suomen monikulttuurisen liikuntaliiton, Fimu ry:n kanssa liiton extranettiin jäsenseurojen saataville koulutusmateriaalin monikulttuurisuuden tukemisesta jäsenseuroissa
- Liiton verkkosivujen käytetyimmät osiot ja Active Cheer –harrasteliikuntakonseptin verkkosivu käännetään englannin kielelle vuosien 2016-2017 aikana.
- Vakuutusellisten lisenssien tuoteseloste on saatavilla englanninkielisenä vuoden 2016 alusta.
- Voimassaolevan strategiakauden loppuun mennessä (2018) liiton peruskoulutuksista on saatavilla englanninkieliset tiivistelmät.

7. Seksuaalivähemmistöjen tasa-arvo

Seksuaalisella suuntautumisella tarkoitetaan ominaisuutta, joka kertoo siitä kehen ihminen ihastuu, rakastuu, tuntee emotionaalista tai eroottista vetovoimaa. Seta ry:n mukaan seksuaalivähemmistöistä käytetään joskus lyhennettä hlb. Lyhenteellä viitataan homoihin, lesboihin ja biseksuaaleihin. Ihmisen seksuaalisen suuntautumisen identiteetti on aina itsemäärittelykysymys. Yhdenvertaisuuslakiin on kirjattu seksuaalivähemmistöjen syrjintäsuoja ja yhdenvertaisuuden edistämisvelvoite viranomaisille.

7.1. Liiton linjaus

Suomen Cheerleadingliittossa on homotoleranssi. ”Homo” ei ole haukkumasana, vaan ihmisen identiteetti. Liitto edistää seksuaalivähemmistöjen tasa-arvoa koulutustoiminnan ja yhdenvertaisuusmanuaalin kautta. Ohjaaja- ja valmentajakoulutuksissa käsitellään vuorovaikutustaitoja ja erilaisten ihmisten kohtaamista. Näiden teemojen alla tullaan nostamaan esiin myös seksuaalivähemmistöjen tasa-arvoon ja kohtaamiseen liittyvät kysymykset. Liiton kouluttajille järjestetään erikseen täydentävä koulutus yhdenvertaisuuskysymyksiin liittyen. Seuratoimijoille suunnattuun yhdenvertaisuusmanuaaliin sisällytetään opas, jossa neuvotaan seuroja miten käsitellään seksuaaliseen suuntautumiseen liittyviä kysymyksiä ja kiusaamistapauksia.

Konkreettiset toimenpiteet

- Vuonna 2017 julkaistavaan yhdenvertaisuusmanuaaliin sisällytetään osuus seksuaalivähemmistöjen tasa-arvoa koskien ja opas seuroille miten toimia seksuaalisuutta koskevissa kiusaamistapauksissa.
- Seksuaalivähemmistöjen tasa-arvo asiat nostetaan esiin ohjaaja- ja valmentajakoulutusten sisällöissä vuodesta 2016 alkaen.
- Liiton kouluttajat koulutetaan vastaamaan liiton koulutuksissa esitettyihin seksuaalivähemmistöjä koskeviin kysymyksiin vuoden 2016 aikana.

8. Syrjintä

Syrjintä voidaan määrittää ihmisen eriarvoiseksi kohteluksi sillä perusteella, että he kuuluvat tiettyyn ryhmään, kuten esimerkiksi seksuaalivähemmistöön kuulumisen tai ihonvärin perusteella. Syrjintää voi olla monenlaista. Syrjintää voi olla yksittäinen teko tai se voi pohjautua epäoikeudenmukaisuutta tuottaviin käytänteisiin tai sääntöihin. Syrjintä voi olla myös välillistä. Välillinen syrjintä pohjautuu näennäisen neutraaliin kohteluun tai käytäntöön, joka johtaa syrjiviin lopputuloksiin.

Häirinnällä tarkoitetaan henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista, johon sisältyy uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiirin.

8.1. Syrjintään puuttuminen

Suomen Cheerleadingliitto ei hyväksy liitossa tai sen jäsenseuroissa millään muotoa tapahtumaa syrjintää tai häirintää. Jokaisen syrjintää tai häirintää havaitsevan henkilön velvollisuus on puuttua havaittuun toimintaan. Kaikkiin ilmoituksiin ja epäilyksiin liittyen syrjintään tai häirintään, tehtiin ne jäsenseuroissa tai liittotoiminnassa, tulee suhtautua vakavasti.

8.2. Syrjintä ja häirintä tilanteiden ratkaiseminen

Syrjintä tai häirintään liittyvät epäilykset tai ilmoitukset otetaan aina vakavasti ja niiden ratkaisemiseksi toimitaan välittömästi. Ensisijaisesti asia pyritään ratkaisemaan osapuolten kesken jokaista osapuolta kuunnelleen. Asia otetaan esille syrjintään tai häirintään mahdollisesti syyllistyneen henkilön kanssa. Mikäli tilanne ei ratkea osapuolten välisin keskusteluin, alta löytyy toimintamalli eri SCL:n toimijaryhmille ja jäsenseuroille.

Jokaisella henkilöllä on oikeus puolustaa yhdenvertaista toimintatapaa. Henkilöön joka ryhtyy tai osallistuu toimiin yhdenvertaisuuden turvaamiseksi, ei saa missään muodossa kohdistaa kielteisiä seurauksia.

Liiton työntekijät

Mikäli liiton työntekijä kokee tullessa syrjityksi tai häirityksi omien työkaveriensa, liittohallituksen jäsenen tai valiokunnan jäsenen taholta, tulee hänen olla välittömästi yhteydessä omaan esimieheensä (toiminnanjohtaja hallituksen puheenjohtajaan ja liiton muut toimihenkilöt toiminnanjohtajaan). Mikäli liiton toiminnanjohtaja kokee tullessa syrjityksi tai häirityksi oman esimiehensä taholta, tulee hänen olla välittömästi yhteydessä hallituksen varapuheenjohtajaan, joka informoi asiasta tarvittaessa muuta hallitusta. Mikäli liiton muut työntekijät kokevat syrjintää tai häirintää oman esimiehensä taholta, tulee heidän olla välittömästi yhteydessä liiton hallituksen puheenjohtajaan.

Vastuullisten henkilöiden tulee käsitellä asia ja viedä sitä tarvittaessa eteenpäin. Vastuullinen henkilö voi informoida asiasta myös SCL:n työterveyspalveluiden tarjoajaa (Vantaan työterveysliikelaitos) ja pyytää sieltä tarvittavaa apua. Työsuojeluverkkosivustolta löytyy lisätietoa asioista, jotka eivät ole kiellettyä työsyryntää (<http://www.tyosuojelu.fi/tyosuhde/yhdenvertaisuus/syrjinta>).

Vastuullisten henkilöiden tulee tutustua edellä mainittuun listaukseen toimenpiteitä harkittaessa.

Työyhteisöön liittyvän syrjintäepäilyn voi viedä eteenpäin myös työpaikan luottamushenkilölle, työsuojeluvaltuutetulle tai työsuojeluviranomaiselle. SCL kuuluu Valo-talon yhteiseen työsuojelutoimikuntaan. Yhteisen työsuojelutoimikunnan vastuuhenkilönä toimii Riikka Valjakka, Valo ry:n henkilöstöpäällikkö.

Liittohallitus

Mikäli liittohallituksen jäsen kokee tullessa syrjityksi tai häirityksi toisen liittohallituksen jäsenen, liiton toimihenkilön tai valiokunnan jäsenen taholta, tulee hänen välittömästi olla yhteydessä liittohallituksen puheenjohtajaan. Mikäli liittohallituksen jäsen kokee tullessa syrjityksi tai häirityksi liittohallituksen puheenjohtajan taholta, tulee hänen välittömästi olla yhteydessä liittohallituksen varapuheenjohtajaan, joka informoi asiasta tarvittaessa muuta hallitusta.

Vastuullisten henkilöiden tulee käsitellä asia ja viedä sitä tarvittaessa eteenpäin.

Valiokunnat

Mikäli liiton jonkin valiokunnan jäsen kokee tuleensa syrjityksi tai häirityksi toisen valiokunnan jäsenen, liiton toimihenkilön tai liittohallituksen jäsenen taholta, tulee hänen välittömästi olla yhteydessä asiasta oman valiokuntansa puheenjohtajaan. Mikäli valiokunnan jäsen kokee tuleensa syrjityksi tai häirityksi oman valiokuntansa puheenjohtajan taholta, tulee hänen välittömästi olla yhteydessä joko liittohallituksen puheenjohtajaan tai omassa valiokunnassa toimivaan hallituksen jäseneseen.

Vastuullisten henkilöiden tulee käsitellä asia ja viedä sitä tarvittaessa eteenpäin.

Jäsenseuroissa ilmenevät syrjintä tai häirintätapaukset

Jäsenseuroissa ilmenneissä syrjintä tai häirintätapauksissa voidaan lähtökohtaisesti toimia samoin kuin edellä mainituissa liiton työyhteisöä ja toimijoita koskevissa ohjeistuksissa, silloin kuin kyseessä on seuran työntekijät tai seuran toimijat.

Jäsenseuroja kannustetaan selvittämään ilmenevät syrjintä tai häirintätapaukset lähtökohtaisesti seuran sisällä. Mikäli jäsenseura kokee tarvitsevansa asian selvittämiseen asiantuntija-apua, voi jäsenseura olla yhteydessä liiton toiminnanjohtajaan konsultaatioavun saamiseksi.

Ohjaajan ja valmentajan rooli on äärettömän tärkeä kiusaamisen ehkäisemissä. Usein kiusaamisen kieltä on mainittu seuran/jaoston tai joukkueen pelisäännöissä. Tämä ei kuitenkaan välttämättä riitä. On tärkeää luoda joukkueen/ryhmän sisällä normi siitä, että kiusaamisesta tulee kertoa. Tällaisen normi luomisessa auttaa ohjaajien/valmentajien johdonmukainen toiminta, jossa kaikkiin kiusaamistilanteisiin reagoidaan ja osoitetaan, ettei niitä hyväksytä.

9. Toimeenpano ja tiedottaminen

Suomen Cheerleadingliiton yhdenvertaisuussuunnitelma on laadittu käynnissä olevan strategiakauden (2013-2018) ajalle. Tässä suunnitelmassa kirjatut toimenpiteet tulee olla toteutettuna vuoden 2018 loppuun mennessä. Vuosittaiset painopistealueet ja niihin liittyvät toimenpiteet kirjataan SCL:n toimintasuunnitelmaan. Vuosittaiseen toimintasuunnitelmaan kirjatuille toimenpiteille allokoidaan resurssit saman vuoden talousarvioon.

Vuoden 2015 lopussa hallituksen hyväksymä yhdenvertaisuussuunnitelma esitellään jäsenistölle yhteisesti liiton kevätkokouksessa huhtikuussa 2016. Lisäksi hyväksytty yhdenvertaisuussuunnitelma julkaistaan SCL:n verkkosivuilla ja harrasteliikuntakonseptin Active Cheer –verkkosivuilla. Julkaisusta ja toimenpiteistä tiedotetaan jäsenistöä kuukausittaisessa jäsenkirjeessä.

Yhdenvertaisuussuunnitelman toimeenpanon edistymisestä tiedotetaan jäsenistöä vuosittain. SCL:ssa toimiva vapaaehtoisista seuratoimijoista koostuva seuravaliokunta arvio suunnitelman toteutumista vuosittain ja jäsenistöä tiedotetaan tämän jälkeen toimeenpanon etenemisestä liiton syyskokouksen yhteydessä, kuukausittaisessa jäsentiedotteessa ja syksyllä SCL:n lisenssinostaneille lähetettävässä uutiskirjeessä.

10. Seuranta

Yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista seurataan SCL:ssa kolmiportaisesti. Päävastuu toimenpiteiden toteutumisen seurannasta on liittohallituksella. Toimihenkilöistä yhdenvertaisuus asioista vastaa liiton toiminnanjohtaja. SCL:n seuravaliokunta tekee jäsenseuroille laaja-alaisen seurakyselyn joka toinen vuosi. Seurakyselyssä seurataan yhdenvertaisuus asioiden toteutumista jäsenseuroissa. Liittotoimijoille tehdään joka toinen vuosi sama yhdenvertaisuuskartoitus, joka tehtiin yhdenvertaisuussuunnitelmaa laadittaessa. Seuraavan kerran laaja-alainen seurakysely ja yhdenvertaisuuskartoitus tehdään vuonna 2017.

SCL:n seuravaliokunta arvio suunnitelman toteutumista kevätkaudella vuosittain. Seuravaliokunta laatii lyhyen raportin havainnoistaan ja suositelluista toimenpiteistä seuraavalle toimikaudelle. Raportti esitellään liittohallitukselle ennen seuraavan vuoden toimintasuunnitelman laatimista ja raportti toimii yhdenvertaisuustoimenpiteiden suunnittelun pohjana.

11. Suunnitelman päivittäminen ja uusien tavoitteiden asettaminen

Yhdenvertaisuussuunnitelmaa päivitetään vuosittain tarvittaessa. Suunnitelman päivityksestä vastaa liiton toiminnanjohtaja, joka päivittää suunnitelmaa seuravaliokunnan ja liittohallituksen ohjeiden mukaisesti. Kokonaisvaltainen päivitys yhdenvertaisuussuunnitelmaan tehdään liiton voimassaolevan strategiakauden päättyessä vuonna 2018. Tällöin suunnitelmaan asetetaan myös uudet tavoitteet.

LÄHTEET:

Erialaisten oppijoiden liitto (2007) Erialaisten oppijan käsikirja s. 382- 386.

Kallonen, K. (2005) Go, Fight, Win. Suomalaisen cheerleadingin matka harrastuksesta huippu-urheiluksi. Gummerus kirjapaino, Jyväskylä.

Koivumäki, K. (2014) Yleistä erityisliikunnasta. Valtion liikuntaneuvosto.

http://www.liikuntaneuvosto.fi/valtiosivustot/liikuntaneuvosto/jaostot/vanhat_jaostot/erityisryhmien_liikunnan_jaosto/yleista_erityisliikunnasta

Maijala, H-M. ja Fagerlund, E. (2012) Monikulttuurisen liikunnan hyviä käytäntöjä Suomessa ja Norjassa. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 258. LIKES-tutkimuskeskus, Jyväskylä.

Seta (2015) Seksuaalinen suuntautuminen.

<http://seta.fi/seksuaalinen-suuntautuminen/>

Sosiaali- ja terveysministeriö (2013) Muutosta liikkeellä! Valtakunnalliset yhteiset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2013:10.

The Sparkle Effect, Inc. (2015) Our Story. <http://www.thesparkleeffect.org/#!about1/c11rn>

Työ- ja elinkeinoministeriö (2015) Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo työelämässä.

https://www.tem.fi/tyo/tyolainsaadanto/yhdenvertaisuus_ja_tasa-arvo_tyelamassa

Valtakunnallinen liikunta ja urheiluorganisaatio ry, Valo (2015) Syrjintään puuttuminen.

<http://www.sport.fi/en/arvot-ja-vastuullisuus/yhdenvertainen-urheilu/syrjinta-an-puuttuminen>

Vaskisalmi, T. Kamppailijaa ei kiusata. Opas kamppailulajien ohjaajille.

http://www.judoliitto.fi/site/assets/files/5820/kamppailijaeikiusaa_opas_painoon_final.pdf